

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések; névmagyarosítás; budapesti napló: nemzeti vasutak, magyar játékszini krónika, 'fat.); Pest megye (Kollár János pesti tót pap óvása, előleges vélemény a' szolgabírák kötelességeiről, 'sa't.) Zemplény megye (a' latin nyelv kiküszöböltetése pártoltatik, példák a' megyei ügykezelések hanyagságáról, megyei levelezések 's magányügyek, 'sa't.); Thuróc megye (intézkedés a' megyei tisztviselők fizetése iránt, magányügyek 's a' t.) Verőcz megye (megyei körlevelek 'sa't.); hirlap-kivonat. Erdélyi országgyűlés. Spanyolország (Fridrik ausztriai főhg Gibraltarban; 'sa't.) Anglia (gabonatörvény elleni gyűlés Manchesterben, elfogatások; 'sa't.) Franciaország (a' kamraülések jan. 9re halasztvák;) Oroszország (Gagarin hg meggyilkoltatása; állítólagos összeesküvés Pétervárott; 'sa't.) Értesítő. —

Magyarország.

Öcs. 's apost. kir. fels. Schiller József budai b. é. 's bankváltópénztári tisztetemesvári b. é. 's bankváltófiókpénztári ellenőrré, Janikovics Benjamin selmeczi bányá-academiai chemia-tanítószeiki segédet kapnikbányai érczpróbálótá, Ravasz Sándor felső-biberstolni érczválasztósegédet ugyanottani harmad-osztálybeli rétegmesterré (az előbbre léptetett Thierry Vilmos helyébe), Saicz Jánost szintottani főhutmányost, Ravasz Sándor helyébe érczválasztósegéddé, Veszmás Károly bányászgyakornokot pedig Saicz János helyébe főhutmányossá méltóztott legkegyelmesebben kinevezni.

Öcs. 's ap. kir. fős. Halbsu Dániel és gyermekeinek vezetéknevek „Irányi” magyar hangzattal való változtatását k. megengedni méltóztott. —

A' nm. magyar kir. udv. kamra a' mármaros kir. kamrai igazgatóságnál ujonnan alapított sóaknai tollvivői hivatalra Ábrahám József rhónaszéki számvevőt, helyébe Vatternaux József szlatinai aknahivatali számvivőt, a' kobilopojánai hámos megürült ideigl. hivatalára Láng Dániel királyvölgyi sóaknai fizetéses gyakornokot, 's a' szigeti megürült sómázsálói hivatalra Bolchevich Ignác tiszaujlaki sószállításhivatali napdíjnokot alkalmazá. —

A' nm. magyar kir. udv. Kamra a' lykavai első beszédő-tisztirnok megürült hivatalra Gresskó József másod beszédő-tisztirnokot, ennek helyébe Erdélyi Antal hradeki beszédő-hivatali fizetéstelen gyakornokot, a' lykavai kam. kasznári megürült hivatalra pedig Wawrek György hradeki praefectoratusi első irnokot alkalmazá.

Rákóczy Endre, Pestmegye érdemes tisztifőügyésze, sept. 6kán élete 54dik évében ideglázban elhunyt. —

Budapesti napló. (Nemzeti vasutak.) Szép jövődő iránt biztos reménnyel kecsgetető jelensége az a' nemzet tenni törő akaratjának, ha kitűzött célja elérésére első megihusult kísérlete után lankadni nem tudó erővel más hatalmas eszközt ragad meg. Miután a' vasutak létesítése iránt magány vállalatokra épített reményeink füstbe mentek; mint a' levert kebelbe lövelt reménység, magasztos öröme deríthet mindnyájunkat a' nemzet szavának azon nyilatkozata, miszerint az a' nélkülözhetleneknek ismert vaspályákat, Belgium's legközelebb Ausztria példájától serkentetve, közérővel szándékozik létesíteni. Közlekedési eszközeink, mellyek az ország életerei, bizony olyanok, 's miattok egész állapotunk olly nyomoru, hogy a' munkát veszni indulás nélkül továbbra nem halaszthatjuk. Európát nyugatról mindenütt vaserek futják át 's felnyulnak egészen a' hideg éjszákig, keletről a' kis Moldva szégyent tesz rajtuk: 's közepett mi haladás korszakát elők maradnánk, 's maradnánk a' szegénység veritékényi siralmas közlekedésünk mellett? Ha magányosok hasznót nem remélhettek a' vállalatból, a' nemzet vállaira nehezül az, mert annak kedveért 's bizonyosan hasznára vétethetik az csak célba. Ez iránt, ugylátszik, már tisztában vagyunk, de ki hitte volna, hogy épen a' név zavarandja fogalmainkat? Pedig ugy van: mivel Bécsben statusvasutakról beszélnek, tehát mi is akként nevezgetjük közköltészen épülődő pályáinkat, a' nélkül, hogy a' „status” szó jelentése iránt tisztában lehetnénk. Mert ha olly értelemben vesszük azt, mint a' bécsiek, akkor mi ne sokat aggódjunk a' vasutakról, hanem csak, Ungmegye példájára, esedezünk ö felségénél, hogy ezen meg ezen vonalat is statusvasutjai közé sorozni méltóztassék; ha pedig nemzeti jelentést adunk a' szónak, mellyben talán Fehér vevé azt, midőn a' nemzetet közmunkára hitta fel, ismét a' dolog másik végén tapogatózunk. De vegyük mi azon szót bármely értelemben, az körülményeink közt mindig csak zavart okozand, mivel magyarázata számtalan közjogi kérdés megoldatását föltételezi. Azért ugylátszik, czélszerűbben cselekvendünk, ha azon szó használatával, mellyet magyarul ki sem fejezhetünk, mivel körülményeink közt fogalma sem igen otthonos, nem növelendjük a' surlódások tömkeleget, hanem, mint más közintézteinket, a' nemzet számára, nemzet által önerejével építendő vaspályáinkat is nemzeti vasutaknak fogjuk nevezni. Ezen elnevezés a' dolog minden kérdése iránt tisztába hozna, 's kétértelműséget soha nem idézne elő. — Lényeges kérdés itt egyébiránt: merre 's mikép építtessék a' vasut? Ezelőtt pár évvel csak Bécs felé valának ohajtásaink irányozva, 's nem tudni: mi középpontositási ingerből két vonalat is terveztek, pártoltak és sürgettek épen azon irányban, hol a' közlekedést a' vizut, néhány hónapon kívül, teljesen kielégítheti. Ugy látszik, szerencse: hogy ezek nem létesülhettek, de sokkal nagyobb szerencse: hogy a' köz ohajtás immár Fiume felé vette irányát, hol a' keresett cél egyedül érhetendi el. Valóban ha vasutról van szó, azonnal Fiume képe áll előttünk, mert az első nemzeti vasutnak, ha csakugyan lesz, okvetlenül feléje kell nyulnia, mivel ha nélküle volnának vasutaink, azok csak olly ágak lennének, mellyeknek nincs törzsökük. Azonban maga ezen pestfiumei vonalról is sok a' nézet és különfélek az ohajtások. A' fiumei kapitányság Veszprémen által tervezi azt vitetni, melly irány aligha elfogadható, mivel nagyon az ország szélén 's a' trieszti vonalhoz olly közel esik, hogy valószínűleg előbb utóbb akadnának emberek, kik önczéljaik elérésére a' két vonal összeköttetését czélszerűnek fognák látni, 's terményeinket saját kikötőnk 's pályánk romlásával csakugyan Triesztbe fognák szállítani. A' P. Hirlap ismét legközelebbi értekezésében, nem remélvén a' nemzetben annyi erőt és akaratot, hogy a' vonalat Fiumétől Pestig vonhassa, csupán Károlyvárostul Eszékig tervezi azt építtetni 's csak lóerőre. Mi koránsem hisszük magunkat avatottabbnak, 's azért a' gondolat kidolgozásához nincs is

szándékunk nyulni, csupán szabadságot veszünk magunknak: ezen minden oldalról megfontolandó tárgy iránt igénytelen nézetünket előadni. A' Pestig viteendő vonalra megkivántató 20 — 30 pftnyi kölcsön lerovására, ugylátszik, erő van az adósság nélküli nem kis országban, csak akarat, önjaváért áldozatra kész akarat lenne benne, de ez fájdalom! miként a' megyei események mutatják, hiányzik még e' nemzetben, mertazon megyék közül is, mellyek a' felszólítást pártoltják, ki tudja: hány fog a' kenyértöréstől visszariadni? Egyébiránt kivált nemzetünknel csak a' kezdet nehéz, ha ez megvan, a' dolog aztán önként megy; azért ne erőködjünk az adónak minden nemét (direct vagy indirect) egyszerre tukmálni főleg a' nemességre, nehogyugy járjunk, mint ki sokat markol. Nemzetünk természete egyébiránt is ollyannak mutatkozik, miszerint ha az egyszer a' tevést elhatárá, akkor lelkesedéstől elragadtatva rögtön sokat szokott vállára rántani, 's valószínűleg, ha egyszer kölcsönvételre tökélné el magát, nem sokat fogna az a' mennyiséggel gondolni, kivált ha különben is apróként rovandó az adósság: merjük tehát állítani, miszerint 30 milliónyi kölcsönvételre nem sokkal több erővel kellene a' nemzetet bírni, mint 8 milliónyira, annyival inkább, mivel itten elvöl's holmi szűz vállakról lenne még főleg szó. Egyébiránt koránsem kellene ezen nagy terhet egyedül a' nemességrek fizetni, hanem valamint a' háziadót birtok 's jövedelemhez aránylag viselje minden ember, ugy az ország adósságának, melly kivétel nélkül az egész országé legyen, rovásához is az országnak minden lakosa aránylag járuljon; hogy a' nemesség 's nép közt új választófalat ne állítsunk, hanem inkább főleg az adóra nézve fenállót is jószerivel döntsük le. Ha a' nemességezen terhet példátlan erénnyel 's bölcseséggel önként vállalná el, az bizony nem kárára, hanem kétségtelen hasznára lenne, mert a' kibocsátott részvények által a' pénz szaporodtával szemlátomást emelkednék a' birtok 's termények ára is, sőt a' tulajdonos minden költség 's fizetett összeg betudása nélkül nem is adhatná természetmennyét. A' pesti házigazdák bizony nem sokat gondolnak vele, ha a' város több adót ró házaikra: főlemelik a' házbért, 's még talán úgy, hogy a' főlemelésért is maradjon valami, 's megvan. E' szerint egészen más osztály viseli a' terhet, mint a' mellyre az rovat ott. Ha ezenkívül tekintetbe tudnák a' földbirtokok venni azon roppant eredményeket, mellyek jövedelmeik 's gazdaságuk emelésére nézve már csak a' Pest 's Fiume közti gyors közlekedésnek is lennének következei: lehetetlen, hogy önszántokbul feszült erővel ne buzognának annak minélelőbbi megteremtése körül. Földbirtokosokról 's nemességről szólunk itt leginkább, nem mintha csupán az ő terhe forogna fen, hanem azért, mivel a' munkának kulcsa, kezében van; akarja a' nemesség, hogy az ország 30 millió kölcsönt vegyen fel, 's meglesz, pedig nemcsak az ő, hanem az egész ország rovására 's hasznára. Egyébiránt ha a' nemesség a' 30 milliót csakugyan sokallaná, 's csak nyolczat venne fel: még akkor is kár 's kipótolhatlan veszteség lenne a' pestfiumei vonalról lemondani 's közel jövődójét kisszerű fútozgatásokkal messze zúdítani vissza. Ha tehát 8 millióval kellend a' munkához fogni, ragadjuk meg ezt is, 's bizván a' jövődőben, ugy intézzük a' kezdetet, hogy azt koronként tovább, egész Pestig, Debreczenig 's tovább folytathassuk. Azért lehetetlen azon nézettel megbarátkoznunk, miszerint egyelőre Károlyváros Eszékkel köttessék össze, mert Eszékől aztán Pestig aligha fognának többé vasutat építeni, sőt bizvást állíthatjuk, hogy nem. Mert először azon darab vasut nem éreztethetné a' nemzettel a' vasutak teljes hatását, azt tehát új megerőtetésre aligha fogná bírni; másodsor pedig Eszék 's Pest közt a' vasutat a' Duna 's Dráva örökre pótolná, 's Duna mentében a' vasut nem fogna elkerülhetlen szükségesnek látszani. Azon pótolásban azonban nem lenne nagy köszönet, mivel a' kereskedést minden tél hosszú álomra szenderitené, pedig annak földmivelő országban kivált télen kell sürögnie. Ha valahol: itt szükséges az elővigyázat, nehogy ugylátszik, mint dunaparti színházunkkal. Mi szakadatlan vasutat ohajtunk Pest 's Fiume közt, 's ha nincs erőnk azt egyszerre létesíteni, építsük azt a' kijelölt irányban darabonként. Ezen irányt minden körülmény tekintetbe vétele után ugylátszik, legczélszerűbb lenne Pécsnek venni. Ha Fiumétől Pécsig vasutunk lenne, elérnők itt mind azt, mit Eszéken remélhettünk, mivel Mohácsól Pécsig a' tengelyeni szállítás nem sokkal nagyobb bajjal járna, mint Dráva torkolatjától Eszékig a' lóerővel vontatás; 's ha Eszék a' szakadatlan vizut miatt elsőbbséggel látszik bírni, mi mégsem tarthatjuk azt elsőbbségnek, sőt inkább főokul hozzuk azt fel Pécs mellett, mert mint mondók, hol szakadatlan vizut van, ott vasutra elkerülhetlen szükség nincs. Pécs felé a' vasutat Duna áradása nem veszélyeztetné, hegységek nem nehezítenék; Pécs jó tova esik a' trieszti vonaltól, 's olly kedvező viszonyban áll az ország belsejéhez, miszerint oda akár csatornákon, folyókon, tengelyen, akár a' majdan Bánságból Bácskán keresztül épülhetendő vasuton legdúsabb vidékeink termékei könnyű szerrel szállíthatnának. Főméltánylatot itt minden esetre azon körülmény érdemel, miszerint, ha egyszer Fiumétől Pécsig vasutunk van, lehetetlen, hogy az Pestig hova hamarabb ne rántassék. Végre Pécs vidéke köszönnel az egész vaspályát ellátná. Nagy ugyan, 's nem hirlapírók által megfejtendő kérdés: vajjon ló- vagy gőzerőre építsünk é? Minden körülményt, költséget ugylátszik, mint a' hasznát tekintetbe kell itt venni; a' költségvetést egyébiránt mi a' tervkészítőknek hagyván, szeretnők itt azon kívánatot szem előtt tartatni, miszerint az első nemzeti vasutat megkedveltetés végett tanácsos a' nemzetnek tökéletes 's megszokottabb alakban bemutatni. Kísérletektől mindenek felett ovakodnunk kell, mert ha az első próba megihusitana

a' várakozást; a' jelen nemzedéket aligha lehetne többé vasutépítésre bírni. A' P. Hírlap tervezete egyébiránt már elméletben sem látszik, kivihetőnek lenni, legalább meg nem foghatni, mikép lehessen olyan vasuton, hol a' sinekről a' kerek-
kek kibiccenése meg nem történhetik, a' vegyest járó szekereknek kitéregetni,
's pedig ha közönséges szekerek is használtatnának, a' kitérésre nem ritkán ke-
rülne a' dolog. Nem könnyű lenne aztán a' népet más, kivált költséges kerek-
csináltatására szoktatni, de nem is volna az hasznos, mert ezen közlekedés las-
su 's darabos lenne. Ha a' vasut gözerőre építették, a' nép nem igen veszlene
keresetéből, mert hiszen Pest 's Fiume közt jelenleg is nem valami roppant kere-
setök van a' fuvarosoknak, sőt sokkal nagyobb lenne akkor, ha vidékekről a' vas-
uthoz szállításokat tehetnének. Vasutat ohajtnak tehát egész Pestig még pedig
gözerőre. A' költség nem gördithet akadályt, mert, ismétlünk hitünket, ha a'
nemzet kölcsönvételre kész, nem nehezebben ajánland az 20 milliót, mint nyolczat;
20 millió pedig elég lenne a' pestfümei vonalra, mert a' kézi munkát részint a'
közelmegyék népe, részint a' határvidéki 's rendes magyar katonaság teljesít-
hetné, mit fels. királyunktól könnyen nyerhetnék meg, legfeljebb olly kártala-
nítás mellett, hogy a' katonaság illy vasuton aztán ingyen szállíttassék. A' 20
milliótól fizetendő 1 milliónyi kamatot a' nemzet pedig csak elvállalhatja, 's ha
nem, akkor nem érdemli, hogy vasutja legyen, akkor gyönyörködjék az csak
szűz vállaiban. A' vassineket mi illeti, azokat alkalmasint saját vasunkból is lehetne
gyártani, különben a' bécsi vállalatoktól a' magyar hámorok nem szőlíttatnak volna
fel. Ohajtanunk itt mindenekfelett azt kell, hogy az előleges méretések minéle-
lőbb megtörténjen, az országgyűlés elébe többféle tervet lehessen terjeszteni. B.
— Néhány nap előtt a' lég tetemesül meghűvesült, 's azóta reggetenint többnyire
sűrű köd takarja el a' Dunát. A' budai szüret alkalmasint sz. Mihály hetében
fog megkezdetni. — Hire jár a' városban, hogy a' nemzeti színház jövő husvétra
be fog záratni, mivel az országgyűlés által megajánlott 450 ezer pfgő forintnak
még fele sem igen jött be, 's az igazgatóság magából a' bejött tőkéből már körül
belől 30 ezer pfgő forintot költött el. Ez igen sajnos állapot ugyan, de ki okozá ezt?
Bizonyosan csak az, ki színházunkat a' nemzet rovására megnyitatta, mielőtt még
azon tőke összegyűlt volna, mellynek csak két 3dnyi kamatját lehetne a' törvény vi-
lágos értelme szerint a' színházra fordítani, miből szintolly világosan következik,
hogy a' tőke rendes kamatozása előtt a' színházat nem volt szabad megnyit-
ni, 's hogy a' törvény ezen elmellőztetése komoly vitára szolgáló alkalmul a'
jövő országgyűlésen! Egyébiránt mi e' bezáratási hírek nem igen adunk hitelt,
mert illy szégyent, gyalázatot alkalmasint senki sem akar a' magyar nemzetre hári-
tani. Jétékszíni krónika, f. hó 2dikán adaték „Falusi egyszerűség, vigj. 4 felv.;
3kán a' karszemélyzet javára bérszünettel „Zenészeti egyveleg“ 3 szakaszban,
Schoberlechner assz., La Roche k. a. és Klein ur a' jutalmazottak iránti szívesség-
ből ez előadásban részt vettek; 4kén: „A' tékozló bohózat 4 felv.; 5kén Sátorfy
jutalmára bérszünettel „Portici néma“ dalj. 5 felv., Sátorfy Massniello szerepét
énekli; 6kán „Parlagi Jancsi“ vigj. 4 felv.; 7kén „Az Örültő ná“ dráma 5 felv.;
8kán ünnep miatt a' színház zárva. —

Pestmegyei gyűlés. (Folytatás.) Sept. 2dikán, a' mult napi
jegyzőkönyv hitelesítése után felolvastatott nádor ö fens. levele, mellyben Hajós
Sándort és Dinnyés Sándort t. aljegyzők, Halász Balázst t. alügyészsze, Hu-
nyady Lajost pedig t. bírót nevezé ki. A' dunánineni ker. tábla egy perbeli ítélete
végrehajtására hatalomkért kérvén, felírás határozatát ö felségéhez, hogy a'
ker. táblát a' per lekuldsére 's magát a' felsőbb törvényszékekhez tartására u-
tasítsa, mert a' RR. addig, míg a' lekuldott perből meg nem győződnek a' felöl,
hogy az elmarasztalt tetleg állt a' perben, a' hatalomkért nem rendelhetik el.
Miatán Kollár János pesti ág. tót pap folyamodása 's illetőleg ovása, mellyre a'
turmezei levél tárgyalatásakor ellene tett némelly észrevétel nyújtott alkalmat,
került szönyegre. Benne K. kijelenti, miszerint ö az orosz kormánytól vagy ot-
tani magány személytől semmi nyugpénzt nem hűz, sem azon kormánytól kapott
érdempénzt nem visel, hanem csak a' pétervári academiától küldött, millyet más
jeles férfiak is, mint Saffarik, Kopitár, viselnek, végre hogy semmi propagan-
dával levelezésben nincs, rágalmozónak nevezi tehát azt, ki ezeket állította, mind-
addig, míg állítását be nem bizonyítja, ez elleni ovását jegyzőkönyvbe iktatni,
róla 's a' felöle mondottokról bizonyítványt kérvén. A' ki öt multnapon szóba
hozta, az koránsem nyilatkozott ugy, hanem csak gyanusította azt, kit tettei is
gyanusítanak, miről a' szóló önvallomását adni késznek nyilatkozott, egyszer-
mind örömet jelentvén ki azon, hogy K. ur immár javulni látszik, mert a' neki
gyűlöletes nyelven folyamodik. A' RR. az ovásról bizonyítványt rendeltek adni,
de a' beszédről nem, mivel egyes beszédek jegyzőkönyvbe nem vitetnek 's azok-
ért a' megye nem kezeskedhetik. Tárgyrokonságnál fogva a' szbiráknak megha-
gyatott, hogy az anyakönyvek miképeni vitelét tartásuk szemmel. Aug. 30án a'
szbirák kötelességei elrendezésére megbízott küldöttség most előleges jelenté-
sét adván be, kérdés támadt arról: vajjon az 5 uj szbiró is részesül e' szo-
kott jótéteményekben? 's azt az elnök maga ugy oldá meg, hogy ha rendszeritve
vannak, a' rendszerítiekhez mindenben hasonló, miertis szállásaik mindjárt
elrendeltettek. A' küldöttség minden járást a' 3 alszbiró közt felosztatni véle-
ményzi, munkálatának tárgyalatása azonban jövő novbri gyűlésre halasztatott.
— Első alisp. jelentvén, hogy a' megyében összevonulandó 4 lovas ezred átke-
lésére szükséges rendeleteket megvette, ezt a' RR. tudomásul vették, egyébi-
ránt megkéretni rendelék a' nm. tanácsot, hogy a' béke idején illy tetemes ter-
heltetéssel járó átkelés szerzési ár szerint az adózó nép adójába tudassék. — Sept.
3án husárszabás húzott ki legtöbb időt. Olvastatott a' főszámvevőnek, majd az
e' végetti küldöttségnek jelentése, mellyben a' próbavágatások eredménye szám-
szerint kifejeztetvén a' küldöttség előadá, mikép a' pesti mészárosok, kik magok
kérték a' probatikát, ellene szegültek a' vágatásnak, 's a' küldöttséget kényszeríték
a' megvett marhákat fabódékban kivágnatni, hol a' meleg napokban sok hus
romlott el 's bár a' vágó legények rendetlensége is szembetűnő vala, 's a' hus 11
krjával méretett, nyereség nem sok ugyan, de mégis volt. Minthogy többnyire
sovány hus vágatják, a' küldöttség indítványozá, hogy országgyűlésileg olly in-
tézkedések tétessenek, miszerint csak hizott marhát szabadjon vágni 's a' bor-

juk minél gyérebbe vágassanak. Olvastatott ezután a' pesti, majd a' fővárosi
húsárért kecskeméti, abonyi, czeplédi mészárosok folyamodása, majd ismét
a' pilisi járásbelieké, hogy eltöröltetvén a' mult gyűlés által szabott arány, ök a'
hust ne 1, hanem 1/2 krral mörjék olcsóbban, mint a' pestiek. Ezen folyamodá-
sok nem pártoltattak, a' hus fontja pedig 13 krra emeltetett, 's hogy jó hus vá-
gassék: felügyelő biztosság neveztetett. — Bathányi Lajos gr. mint az ipare-
gyesület elnöke, a' megye pártfogásáért folyamodván, az szivesen pártoltatott,
's kifejtetvén egyszermind a' pártfogás fogalma, miszerint az részvényessé
lételben 's hatóságokali dolgok elintézésében áll, a' nemesi pénztárból hat 2
pftos részvény rendeltetett vétetni. Ráczeke a' mostani kompjárás helyén hajó-
hid építhetéseért folyamodván, az uradalom részéről jelentetett, hogy a' révjo-
got a' város csak szerződés mellett bírja, 's iránta már per is foly: a' jog kér-
dése perútra tartozónak 's az mindegynek itéltetvén: komp vagy hiddal használ-
tassék e' a' jog, a' szbiró 's mérnök vizsgálatáért bízott meg: vajjon a' köz-
zönség is, 's nemcsak a' tanács kívánja e' a' hidat 's mi költségen szándékozik azt
építeni, 's egyszermind az uradalom is hallgattassék meg. (Vége köv.)

Zemplényi közgyűlés. (Folyt.) 8) Vas megye ama panaszos
levelére, mellyben népnevelés érdemébeni üdvhozandó lépésinek tettelesíté-
tésétől eltiltatását előadja, határozatott: hogy megyénk nem ismervén Vas-
megye intézkedésének sajátját, nem tudván az utakat és módokat, miken ki-
vánt a' nemzetiség legszentebb ügyére hatni; azoknak, valamint a' felírásnak is
közlése iránt, további rendelkezhetés tekintetéből, atyafiságos jó indulattal ké-
ressék meg. 9) Györmegye a' latin nyelvnek a' tanodákból leendő kiküszö-
böltetését 's minden tanulmányoknak nemzeti nyelven taníttatását tárgyazo le-
vele pártolásra talált, ámbár nem hiányzott a' „qui non graeca simul junxit do-
cumenta latinis“nak is tudós megemlítése. 10) Turmező ns. községének az illy
párt dűhe 's az illető főnökök magas állását disztelenítő részreszegültsége kelle-
metlen tárgyában költ keseredésti levele aggodalmas figyelem kíséretében ol-
vastatván, egyik t. bíránk jeles beszédben fejtegetvén, milly gyszos következmé-
nyei lehetnek ime belzavargásnak, mellynek mételyes magvai messziről hintet-
nek idegen bálványokért tömjenező némelly denevérek által. Határozat lön: hogy
ö fels. kegy. gondoskodván a' kívánt csend helyreállítatásról, reménylik a' RR.,
miképen a' bűnösökül találtatandók illő büntetésben részesülendnek. 11) Fehér-
megyének vasutak és nemzeti bank tárgyabani levele az országgyűlési útasítá-
sokkal foglalkodó választmányának adatott. Itt megemlítendő, hogy aprilisi gyű-
lésünkben szoroson elhatározatott, mikép ezen választmányának eddigi munká-
lata, jelen gyűlésen tárgyalás alá vétessék. Azonban a' határozat papíronon ma-
radt, 's most ismét az határozatott: hogy octoberben okvetetlen fölvetetik! 12)
Varasdmegye diákuul hívá fel a' RR., hogy a' török birodalomban lakó keresztény
feleinket, kik vallásos szertartásuk követése miatt sanyargattatnak, ö fels. hat-
hatos közbenvetésébe ajánlandók, a' RR. sietnek ö felségét nemcsak ezen, hanem
a' moldvai szerencsétlenek sorsa enyhülése eszközlése iránt is megkérni. Vala-
mint nem kések ns. Varasdmegyétis a' kedves magyar nyelv használására ba-
rátságsan figyelmestetni. Némellyek szerették volna ns. Varasdmegyének azt is
megsűgni, hogy ö is adna már helyt keblében keresztényen atyafianak, mert az
még csak megfér a' fanatismussal valahogy, hogy a' török a' nem törököt utálja,
de hogy a' XIXik században keresztényen megye keresztényeket nem fogad be, azon
még magok a' törökök is csodálkozandnak ha megtudják! 13) Szabadka város
korszerű levele hozzánk is eljutván, a' tisztelt városnak választottai rendelte-
tt, mikép levelét rokon érzéssel vettük, és mi e' részben már országgyűlési uta-
sításokat készítő választmányunk által lépést is tettünk. (Vége köv.)

Turóczbul aug. 31kén. Mai napi rendkívüli közgyűlésünk nevezeteseb
eredvényei: 1) Özv. Sándor Pálné és fia Sándor Károly zálogos pörében a' hozott
ítéletnek végrehajtása tényleg akadályoztatván, 's mivel a' pörös tárgy iránt
már az előtt az érdeklettek által ellentállás használtatott, most a' végrehajtó bi-
rótság által nem fogadtatott el, 's hatalomkar rendeltetni kívántatott; azonban a'
megye azon oknál fogva, hogy az akadályozó idézve nem volt, azt törvényes
ellentállásnak tekintvén, megtagadta; minek következtében fels. helyre ez iránt
folyamodás történnén, a' megyei végzés nemcsak elengedetett, de egyszer-
smind azon oknál fogva, mivel az akadályozónak férje annak idején ellentállás-
sal élt, hatalomkar elrendeltetni parancsoltatott. 2) Tisztválasztásunk határnapja
sept. 19re hirdettetett. 3) A' nemesek összeírása elrendeltetett. 4) Jövendőre
a' hadipénztár a' honitól elkülönítetvén, két főadószedő leszen, 's a' mostani
400 forintos fizetés egyenlően felosztatik; és miután a' helytartótanács által
csak 2 alszbirói hivatal 100 fr. fizetéssel engedtetett meg, ezek a' mártoni és
blatniczai járásba rendeltetvén, a' mosóczi 's znoi járásokban egy egy eskütt al-
szolgabirói hivatalra emeltetni, azoknak hiányát pedig választandó fizetés nél-
küli tiszteletbeli eskütt, a' rendesek hatóságával felruházva fogja pótolni. Az
alszolgabirák mellé adandó két hajdúnak fizetése és ruházata a' 4 aladószedő-
nek egyenkint 150ftól 120ft-ra leszállított fizetéséből fog kikerülni. Sokan azt in-
dítványozák, hogy inkább a' tiszviselőknél szolgáló hajdúk fizetése, melly ru-
házaton felöl 40 pfgő forintot teszen, kevesebbítettessék és innen a' két hajdúnak fi-
zetése eszközöltessék. Szóba hozatott ez alkalommal a' tisztviselőgyűlés által, hogy
bár elméletileg az adózóra nézve ezen hivatalsszaporítás által semmi teher hárul-
ni nem látszik, de gyakorlatilag mégis az előfogatok tekintetéből tetemes ter-
helést kikerülni lehetlen; mit többen elismertek, de a' terhet akkép javasolák
enyhíttetni, hogy jövendőre az utigazgató és mérnök napdija szüntessenek
meg. Végzés ez iránt nem keletkezett, hanem annak idején alkalmasint újabb
tárgyalatásnak anyagul szolgáló.

(Verőcei közgyűlés.) Eszék sept. 2. 1842. Verőcegye aug.
25. 's köv. napokon Eszéken tartott közgyűlésen következő érdekesb tárgyak
kerültek szönyegre. 1) A' mackadami modor szerint készült országutak jókar-
ban tartására fölügyelő egyedek száma szaporítandónak találtatván, az illető ke-
rületi szolgabirák megbízattak, hogy míg az erre rendelt pénztőke ujak fogadását
megbirandaná, minden kitelhető takarékosággal némi közmunkáktól fölmentés,
's engedvények mellett az utakat jó karban tartani iparkodjanak. 2) A' levéltár

elrendezésével foglalkozó egyednek tiszteletdíj rendeltetett, és az elrendezés folytatása neki újra ajálva lőn. 3) Az országgyűlési tárgyakban eljáró választmány már két közgyűlés alatt nem működven, az oda utasított tárgyak átnézése 's az ezek iránt teendő jelentés benyújtása, valamint 4) a' régiebb betáblázások kipuhatólása 's befejezése is sürgettetett. 5) Fölösztva levén az idej éven a' köznép által teendő közmunkálatok sorozata, az erdői urodalom tulajdonosinak aziránt nyújtott kérelmére, hogy a' középponti kerület által köutak készítésére rendelt ereje legalább e' rendkívüli szárazságu évben, mely azingoványi munkálatokat fölötté elő szokta mozditani, a' Palacsá-ingovány kiszikkasztására, mely munkánál egyedül nyer az adózó némi kárpótlást, fordítottai engedtessek, a' Rendek az esedezők kérelmét méltányolván reá is állottak, e' mellett ns. Szerém vgyét is a' munkák folytatására 's a' csatornán hibásan épült bobottai köhidnak kijavítására ismételve föl szólították. 6) Az Old melletti drávai átmetszés bevezetéséről és sikeréről hivatalos jelentés tétetett. 7) Az illető szolgabírák által az 1841ben elkövetett kihágások 's kisebb vétségek miatt mondott fenytéki jegyzőkönyvek iránt tett főügyvédi észrevételek fölvetettek 's a' törvényszékre utaltattak. 8) A' kóborló egyedek katonává állittatások iránt jött többrendű visszakövetelésekre most is csak azon válasz adatott, hogy ezek mint kóborlók a' törvényes utasítás értelmében ujjonczoknak állittatván, semmi visszakövetelésnek helye nincs. 9) Fölolvastott a' nm. htanács az iránti intézvénye: adna a' megye fölvilágosítást a' fixák, táblabírák 's egyebek iránt, erre azon válasz adatott, hogy törvényszéki pöreink gyér száma az egész pörfolyami időszakon nem kívánván fixákat, költségekimelés végett minden terminus utolsó 14 napjára csak a' törvényszéki rendes pörökre nézve rendeltünk, táblabírákat nem nevezünk, hanem a' nevezettek közül jelelünk ki évnegyedenként; a' 2dik alispánt családbelfontos és sürgetős viszonyai miatt fölmentettük pár hónapra hivataloskodásától, 's jogszerűleg helyettes rendeltünk, végre a' vucsin megürült pórtelkeket, mivel ezek tavaly hagyattak el az 1837ki bejelentésbe nem foglalhattuk. 10) A' valpói urodalomban több vétkes gonoszságból eredett erdei károsítások törtévé, a' kártevők törvény szerint kártérítésre szorittattak, e' fölött pedig a' pallosjoggal bíró uradalom által fenytő pörbe is lőnek idéztetve: eziránt ök a' megyénél panaszt tevének, de a' törvény értelmében elutasítottak. (Vége következik).

Hírlap-kivonat.

A' Századunk 59dik számában egy versenyző „aggodalmak” czim alatt a' gr. Andrásy által fölített jutalomkérdés körül több csipős észrevételt tesz 's fölvilágosítást kér. Az egész cikkül az sül ki, hogy egyes ember a' megyék oly különböző szabmányai és szokásaiból bajosan fog rendszeres munkát készíthetni. Igen jó a' háziadó körül már többek által megpendített azon javallatra, hogy ki minél többet adozik, annál több szava legyen a' következő megjegyzés: „Már gyakorta kárhovatata némelly hazánkfiak azon rossz szokást, hogy egy emberből nem lesz azonnal több ember, mihelyt hosszabb czimre, nagyobb birtokra vagy több pénzre tett szert. Üdvös lesz tehát eszközölni, hogy ha a' simplex, az ur' egy ember, legyen a' tekintetes ur két ember, a' nagyság 3, a' méltóság 4, a' kegyelmes ur 5 ember. Vagy ha ez nem elég, 's a' négyszögök sem, válasszuk a' köbszámokat 's előbbi sorsuk lesz 1, 8, 27, 64, 125, ha ez sem elég, kísértjük meg a' kettős négyszögöket, 's lesz 1, 16, 81, 256, 625 ember egyből. Itt annyival inkább szükséges a' reform, mert a' világ népei velünk együtt szintazon bajban sínlőnek. Annyival is dicsőbb lenne, ha az utat mi magyarok törnök meg; mert az illy sellemdus reform még a' világ teremtése óta senkinek sem juta eszébe, hacsak Izraelben nem, miről azonban a' krónika hallgat. — Ugyan e' számban Sochonyi a' népnövelés előzményeiről mondja 1) a' nép előjáróinak növelését. „Tanul a' nép leginkább azoktól, kik közvetlen előjárói, a' közelében élő magas rangnak. Erkölciségre injük a' népet: mi haszna, ha ezt a' főbb ranguaknál, az állítólag okosabbaknál, föl nem lehetjük. Takarékoságra, józanságra akarjuk oktadni, de mire nem vezetni őt a' számtalan bukások és zárok példája? 2) A' magyarosodást, nem kívánhatni, hogy a' néptanító mindazon nyelveket tanulja, mellyek hazánk különböző részeibe divatoznak, 's a' hivatásához szükséges tudományokra szánt időt arra vesztegesse, hogy minden osztályok nyelvét magává tegye. Kell lenni egy nyelvnek, mellyen minden tétovázas nélkül, fogja e' az vagy amaz érteni, szólithassunk meg bárkit e' hazában, koránsem sértve ez által más nemzetek természeti jogait. Ne féljetez ti, a' selávok védői, hogy nyelveket kipusztítani törekszenek a' magyarosodás okos barátai. De azt joggal megkivánjuk, hogy ki a' magyar alkotvány jótéteményivel akar élni, ezen országot nemzeti nyelven tudja magának vallani.”

A' Világ 62dik számában A. „házi adó” cikkében az országos pénztárra nézve azt nyilvánítja, hogy ennek költségeit az indirect adózás útján kiállítani legkönnyebb 's tanácsosb. „Mert u. m. bárha ezen adózási rendszernek megvannak nehézségei, 's nagy hiánya az, hogy általa az igazságos arány még in theoria sem eszközölhető; mégis figyelmezőleg honunk jelen körülményeire egy ideig ezen adózási rendszert kerülhetőnek alig véljük. Honunkban cataaterek nincsenek; már pedig ha szándék az összes adózási terhet egyenes uton fedeztetni, szükséges, hogy az egyesek öszves vagyona mennyiség 's minőségben a' lehető legköteletesben ismertessék, vagy is catastroiztassék. Ellenkező esetben a' nemzet könnyen ki van téve azon veszélynek, hogy az egyesek törzsökötökeje csonkittatik, mi a' statuszalkodás fölvevél ellenkező nemcsak az egyesek, de az öszves nemzet elszegényülését vonhatná maga után. Nem is tartunk azon ellenvetéstül, mint ha ezen nehézség a' törvényhatósági adóra nézt is állna, mit magunk is egyenes adó útján vélünk lerovandónak; mert ott, hol az adó mennyiség csekély, hacsak a' kulcs megállapításában végtelen hibák, a' végrehajtásban pedig nevezetes visszaélések el nem követtetnek, catastroizás nélkül egyedül (¶) bevallás útján érintetlenül marad a' törzsökötöke. Alig hihető, hogy a' cataster tömérdek költséget (körül belül 20 millió p. f.) nemzetünk jelen körülményeiben megajánlhassa 's ha megis ajánlaná, illy munka 10—20 év előtt be nem végeztethetnék. 'S ha ezen kivül még arra is figyelünk, hogy az indirect adózással más nemzeti érdekeket is kapcsolhatni össze, p. o. pálinkamirigy, fényűzés korlátozását, kereskedési mérlegünk kedvezőbb állapotba helyezését, és ha nem feledjük azt is, hogy vannak tárgyak, miket nehéz vagy lehetlen adózás alá vetni, mint p. o. elmebéli, 's művészeti jóvedelmeket, tőkepénzt 's a' t. egy pillanatig sem habozunk az indirect adót nemzetünk figyelmébe ajánlani, annyival inkább, mert a' tapasztalás mutatta, milly nehézségekkel jár honunkban egy csekély subsidiumnak direct adózás útján behajtása, 's milly könnyen adóznak kává 's czukorra, angol, francia, morva posztóra, párisi 's bécsi kalapokra, jaquemár-kesztyűkre 's a' t. — „Philantropia” czimű cikkben V. J. közli az angolhoni alsóbb néposztály táplálékának összehasonlító tábláját, miszerint az önálló napszamos napenkénti ételemszere 122 lat, a' katonáié 168, a' szegényadó által segélyezetté 151, bűnvád miatt befogotté 181, elítelt büntetteseké 239, számazott bűnösöké 330 lat. „Az angol törvények tehát a' néphöz nyilván így szólunk: tegyétek magokat koldusokká. ti pedig koldusok bünt kövessetek el, hogy elítéltessetek, 's jól legyen dolgotok e' földön. Borzasztó! 's mi, kik mindent majmolni szoktunk,

utánozzuk ezen philantropiát is? Nem vagyok irigy sem köszivü; bánjatok a' bünnössel emberileg, de nem emberibben, mint azokkal, kik még semmi bünt sem követtek el annyival kevésbbé pedig ezek rovására. — A' hírlapi kalászkodra nem igen van szándékunk észrevételeket tenni; mert többnyire üres esek, mennyiben nem azok is, mi más lapok értekezéseit bővebben ismertetjük, 's ekkor van alkalmunk nézeteinket előadni vagy jegyzéseinket megtenni. De ezen szám kalászában az ősiség 's birhatlanságról 61. számunkban irt cikkünk ellen oly kitérés foglaltatik, mire nézve röviden kell válaszolnunk. „A' Jelenkor, u. m. a' kalászszedő, morgadalmas szónoklatot tart, b. pesti naplójában az ősiség 's birhatlanság ellen, — 's miután olvasóink előtt ismeretes cikkünk néhány sorát közölte, így szól: „Mi valóban nagy kérdésnek tartjuk, mit gyűlölte hetni meg illy hangu demonstratioval inkább, az ősiséget, vagy az illyféle politico-romanticus olvasmányt? Mi igen természetesnek tartjuk, hogy a' Világ, melly bizonyos érdekeket, intézeteket oly igen tud legezni, nem kedveli érintett cikkünket. De ha szándékunk is ama római mondása szerint placere bonis quam plurimis: nem szándékunk mindenkinek tetszeni, 's még kevésbbé a' Világnak, 's pártfogottainak. Tessék bár nyílt szavainkat morgadozásnak nevezni, mi u. m. a' nyilvánosság egyik organja, ezentul is tartózkodás nélkül mondandjuk el azt, mit meggyőződésünk után igaznak tartunk; suttandjuk a' bal- 's elítéleteket, megrovandjuk a' rossz intézeteket 's visszaéléseket; 's valamint a' Világ méltatlanul piszkolódo 's gyanúsító modorát magunkéva nem teendjük, ugy azon simaságát sem, mivel bizonyos casták 's intézetekre nézt nyilatkozni szokott. Egyébiránt a' kalászszedő nem méltóságos de igen is főnhangu irmódján nem csudalkozunk: é a' sai comune usenza, credersi persona d' importenza. (Elégge közönséges szokás, hogy az emberek magokat nagy fontosságúnak tartják.)

Erdélyi országgyűlés. (Folyt.) 3. §. Ha az urbéres vagy hozzártatózója a' földesurat, haszonbérletjét, vagy gazdasági szolgálait személyes bántással illetné: földesuri hatalomnál fogva egytől 3 napig való fogsággal fenytettetik. Melly egyébiránt sem ezen, sem az előbbi pontbeli esetekben nem sanyarittathatik semmivel, és egészséget nem veszedemezettető foghelyről azon jószág középponti helyén, vagy azon helységben, hol a' vétség elkövetetett, valamint az urbéres illendő táplálásáról is — ha reá van szorulva — köteles a' földesur gondoskodni. 4. §. Mind ezen önhatalmánál fogva rögtön teljesedésbe vehető büntetéseket, a' földesur vagy személyese, teljes kihallgatás után, és legalább két falusi hites, vagy kifogás alá nem jöhető két tanu jelenlétében szabhatja csak az urbéresre, 's annak kívánságára határozását a' jelenvoltak neveinek és a' vétségnek körülményes előadásával föltéve, írásban ingyen kiadni köteles. 5. §. Azon esetekben, mellyekben a' fogsággal-büntetés a' földesurnak meg van engedve, fogság felváltásaul szabadsága lesz ugyanazon helység határan belül, hol a' fogság kiállandó lett volna, véghezviendő ugyanannyi n a p i közmunkára itélni, melly itélet kimondatván, a' jelenlevő hitesek megbecsülik: mennyi munka végezhető az itéltidő alatt darabjában? melly munkaszakmányak haladékon kívüli teljesítésére a' falusi bíró kötelesege lesz 5 m. frt büntetés alatt az urbérest rászorítani, fenmaradván a' földesuri itélet teljesítése nem-eszközölhetésének esetére a' tiszti fenyték. Az urbéres e' közmunka alatti táplálására csak azon esetben köteles a' földesur, ha az rá van szorulva. 6. §. Az urbéresek mindazon vétségei és kártételei, mellyek minéműségökre nézve az előbbi pontok alá nem tartoznak, vagy a' földesuri többször ismételt fenyték foganatlansága esetében az itt kitűzött mértéken felüli, vagy másnemű büntetést kívántak, a' tisztek 's illetőleg törvényszék által fenytendők; a' földesurnak az itt elősorolt fenyték nemeit és minéműségét a' büntetett urbéres egyezése hozzájárultával sem levén szabad másra változtatni. — Az aug. 17kei ülésben ő felségének folyó hó 6káról költ két rendbeli k. leiratai közül egyikben, n. Sala Sámuel halálával megürült itélőmesteri hivatalra Gálfalvi Imrét méltóztatott a' RR. választása és fölterjesztés nyomán kegyelmes megerősíteni. Másikban Drágomérfalva, Szilistye, Szacsal, Moyszin és Food helységek iránt Máramaros megye és Radna vidéke közt régóta fenforgott határszéli egyenetlenségek ügyében, a' fenemlített helységek felől n. b. e. M. Terézia határozatát helybenhagyván, azokat Erdély n. fejedelemséghez tartozóknak itéli. — Az aug. 22kén főkörmányzó ő nmlga elnökle alatt tartott országos ülésben jegyzőkönyvhitelesítés után következő törvényjavaslat állittatott meg: Faluk beligazgatásáról a' magyar és székely nemzet keblében. 1. §. Minden külön beligazgatással bíró falunak tanácsháza légyen tisztek szállásaul, 's faluszéke és gyűlése tartása helyül szolgálendő, mellynek tanácskozó szobáján kívül ezután törvényszerű végzés és itélet nem fog hozhatatni. Ezen rendelkezés minél előbbi sükeresítéséről a' törvényhatóságok czölirányoson és oly móddal fognak gondoskodni, hogy a' létesítés költségeiben a' helybeli birtokosak is helyes arányban részt vegyenek. 2. §. A' falusi előjáró u. m. falunagy vagyis bíró, jegyző és esküttek a' falu gyűlésében évenként választatnak, melly alkalommal voltak újból megválasztathatnak: kényszeríteni azonban, egy évnél további folytonos szolgálatra senkit sem lehet. A' falunagyságra való kitűzési jog, a' magyar nemzet keblében a' földesurnaknál tovább is megmarad azon eddigi gyakorlat mellett, hogy a' kitűzöttek valamelyike ellen a' község többsége tenne ellenvetést, a' helyett más tüzesék ki közbirtokosságokban, ha az igás szolgálata urbéresekkel bíró földesurak november 1ső napjáig meg nem egyeznének; a' kitűzést melly legalább 6 alkalmas egyénre intézendő, a' járásbeli tiszt pótolja ki, vagy teszi meg egészen. 3. §. Falugyűlésnek, mellyben a' falu terheit viselő minden lakosnak szava van, elnöke választások alkalmával a' járásbeli szolgabíró vagy duló, egyébkor pedig a' falunagy és annak jelen nemlétében az esküttek közül az első; hol választásokon 's a' választottak békesketésén kívül, az ő magokat illető közterhek, és falu költsége kivetése és számba vétele intéztetik, falu nevében folyó perek és panaszok, és egyéb a' közönséget illető tárgyak felől tétetik a' többség szavazata szerint végzés. Továbbá közhatár szabadítás és tilalmazási iránti kívánatok jelentetnek ki, a' földesur vagy közbirtokosok helybehagyása alá terjesztendők, 's ha a' közbirtokosok egymástól különböző akaratot nyilvánítanak, a' szolgabíró vagy duló által, az egészre háromlandó haszon szempontjából elhatározandók. Önkint értetvén, hogy helybehagyás alá terjesztésnek nem lehet helye ott, hola' közbirtokosok a' falugyűlés határozataiba személyesen szoktak befolyjni. (Folyt. köv.)

Spanyolország.

(Fridrik ausztriai főhg Gibraltarban. Elegy.) Aug. 11én éjjel „Bellona” ausztriai fregát, Fridrik cs. kir. főhg vezérlete alatt Gibraltárból tovább utazék, miután egész hetet tölte ott el, és egyenesen Lissabon felé vitorlázott,

Oroszország.

(Gagarin meggyilkoltatása. Állítólagos összeesküvés Pétervárott. Elegy.) Pétervárott a' czári kabinethez tartozott Rheimann nevű erdősz, fíni születés, meglövé főnökét Gagarin hget cz. udvarmestert 's a' cz. kabinet alelnökét, magányos boszúból, melly körülményesen még ki nem derítettett. Épen midőn tancsteremből lépett ki Gagarin, a' gyilkos akkor az előteremben süté rá fegyverét 's magát aztán önként feladá. A' merény rögtön a' czárnak jelentetvén föl, ez nyomban haditörvényszéket parancsolt össze 's 5 nap mulva a' gyilkos katonai törvények szerint 500 ember közti 12szeri vesszőfutásra 's e' szerint 6 ezer vesszőre íteltetett olly hozzáadással, miszerint a' bűnös kiállott büntetése után halálig Szibériában kintzassék. A' vesszőfutás megkezdetvén, a' futó nem sokára összerogyott 's katonai korházba vitetett, felgyógyulás után másodsor futandó 's így tovább míg a' rászabott vesszőket föl nem szedi. — A' londoni hírlap „Britannia“ frankfurti, állítása szerint hiteles levelezőjétől következő tartalma cikket közöl: „Kevésbe mult, hogy az ezüst lakodalom nagy napja Pétervárott a' legszörnyűbb gyász napjává nem lön, mellynek iszonyúsága csak a' porosz király lelki ébersége által távolított el. Mindjárt a' rabszolgák millióit felszabadító ukáz kibocsátatása után felfortyant a' nemesség dühe 's messze-elágazó összeesküvést forralt össze a' czár személye ellen. Azon hitben, miszerint a' népfelszabadítást sógora a' porosz király ajánlá a' czárnak, a' gyilkolást azon pillanatra halaszták el, mellyben mindkét felség együtt levén mindkettőt ki lehetne végezni. Időközben a' forralványról értesítetvén a' czár, a' nélkül, hogy azt sógorának felfűdözte volna, a' főnököket Szibériába hurcoltatá. A' vérengzésnek ó jul. 25én este kelle kitörnie, de a' czár számtalan katonaságot állítottatott a' köztérekre. A' porosz király mindjárt a' mint a' Néva partjára szállt, fogadtatásából következő a' nemességnek irántai indulatát, 's azért csak igen ovakodva jelent meg a' közhelyeken. Az ünnepély tartásakor a' két fejdelem a' meghatározott időnél jóval előbb jelenvén meg a' hű őrsereg közepett a' nagypiaczon, meghusiták a' lázangók tervezetét, kik akkor keztek gyülekezni, midőn a' fejdelmek már a' czári várban valának. Nagy csoportok gyűltek ugyan össze, hanem miután vérszomjazó vadságuknak jeleit adák, kénytelenek valának eloszlani.“ — Az ezüst menyekző alkalmára hirdetett amnestia meghusitá a' várakozást, mert csak öt egyed kapott engedelmet a' hazába visszatérésre; a' Szibériába száműzöttek közül senki sem nyert bünbocsánatot. A' katolikusok görögösítését erősen folytatják. — Az orosz tábor ismét tönkre veretett Kaukaszban, mi főleg Grabbe tábornok erőködésének tulajdonítható, ki erővel lesujtani igyekeztvén a' cserkeszeket, ezektől a' völgyekben ugy körülzárattott, hogy csak 4 napi hátrálás után, 6000 ember 's 80 tiszt vesztesége után menekülhetett meg. — A' zsidó iskolák mind a' nevelési miniszter hatósága alá helyeztettek. Moskau szemlátomást emelkedik, már 350 ezer lakosa van, gyáripara pedig főleg az 1823ban rendelt védvám következtében annyira virágzik, hogy ez a' birodalom első iparvárosának tekinthető.

Anglia.

(Gabonatörvény elleni gyűlés Manchesterben. Elfogatások. Elegy.) London, aug. 28kán: Manchesterben aug. 25kén nagyszámu gyűlést tartottak a' gabonatörvény elleni szövetségesek. Cobden volt a' főszónok, 's azzal vigasztalá a' gyűlés tagjait, hogy ügyök napról napra kedvezőbb kiterjedést nyer, 's rövid idő mulva a' parlamentben is tulnyomó többséggel fognak dicsekedni. — Yorkshyeben valamennyi börtön tele van chartistákkal 's egyéb zavargókkal, és mind e' mellett is naponkint újabb elfogatások történnek. — O' Connell oda nyilatkozott, hogy a' lordmayori hivatalt nem fogja többé elfogadni, mivel egész erejét az elválási izgatásra szándékozik szentelni. — A' púpos Bean, ki nem rég pisztolya kisütése által a' királynét „megijeszté“, 18 hónapi fogságra ítélték, melly idejét Newgateben fogja eltölteni, hol nem épen legnagyobb udvariságot szoktak a' foglyokkal éreztetni. — A' gyárkerületi városokban mindedig sem állott egészen helyre a' nyugalom, 's az éjjeli gyűlések a' királyné tilalma daczára is folyvást napirenden vannak. A' szükség annyira növekedett, miszerint számos ember, csak azért is részesül a' zavargásban, hogy börtönbe juthasson, mert ott legalább nem kell az éhhaláltól tartaniok. A' kereskedést olly iszonyu pangás nyomja, hogy az ország minden kikötőjében számos kereskedő hajó eladásra van kitéve. 'S mit csinálnak a' ministerek, hogy e' nyomort némileg enyhíthessék? Uj nadrágokat varratnak magoknak, hogy a' skótziai ünnepeken kényelmesen és illőn tánczolhassanak. — Darab idő óta a' sajtó igen ellenséges indulattal kezd Nemetszagról nyilatkozni. —

Franciaország.

(A' kamraülések jan. 9kére halasztvák. Elegy.) Paris, aug. 31kén: „A' tegnapi ülésben Pascalis jelenté, hogy a' választásvizsgáló biztosság nem végezhető munkálkodásit, 's ezért csak jövő gyűlésen fogja e' tekintetben véleményét előterjesztethetni. E' jelentés után a' kamrai ülések jövő évi január 9kére halasztattak. — A' paris-brüsseli vasuton nagy szorgalommal dolgoznak. — Dijonban a' szüretelést aug. 29kén kezdék meg; 1822 óta nem szüreteltek illy korán Franciaországban. — Nemours hg sept. 5kén Eube fogérkezni.“ —

É R T E S I T Ó.



Gőzhajójárás Bécs, Pest es Orsova közt Septemberben:

Pestről Bécsbe indul regg 7 ór.) mindennap
Pestre Bécsből érkezik (este))
Pestről Orsovára indul minden vasárnap és csütörtökön regg. 4 ór.
Pestre Orsováról érkezik minden hétfőn 's pénteken, délelőtt.
 Ezen mindennapi Gőzhajókon kívül még egy vontató gőzös mindn 14 nap megfordul Pest és Drenkova közt, Bécs és Pest közt pedig **ARPAD** teherhajó minden héten, minden vasárnap egy nap jövendvén le, Bécsből; **Arpad** indul Pozsony 's Bécsbe minden szerdán regg. 6 órakor egy sze kmy vitelára I. hely Pozsonyig: 4 fr. 40 kr., földelen: 3 fr.; Bécsig I. h 6 fr. 30 'r földelen 4 fr. p.p.

Házeldadás.

A' Pest belvárosi Leopold utcában, 194 szám a'atti, veres almához neveztetett: egy bolból, tizenöt szobából, öt konyhából, éléstárból, osztályozott padlásokból, fa és bortartó pinczéből álló, keményszerekből építetett, egy emeletű szegletház; melly még jó ivó vízzel bíró küttal is el vagyon látva; szabad kézből eladandó; melly iránti alkuvás végett, a' venni szándékozókat — de nem a' vásár-hajhászokat, kik jutalom hajhászassukkal csak nehezítik az eladhatást, a' ház mester kötefes illető helyre elvezetni. Kelt Pesten az 1842ik esztendei sz. Mihály hava 5ik napján.

1) **BIRÓI ÁRVERÉS.** Néhai Buxbaum Neumann Borbála asszonyság ellen hozott marasztaló ítéletnél fogva örökseiei Sánta Sánd. 's Eduard testvér urak, n. Csanád egyében fekvő Dombegyházi puszta birtokrészükből bíróilag elfoglalt 10,1100 [] öllel számított hold f. évi october 18kán helyszínén nyilvános árverés útján a' legtöbbet igérőnek kész pénzfizetés mellett elfognak adatni. Kelt Makón aug. 18. 1842. Hofbauer Sándor s. k. ns Csanád vármegye szbirája Tornay Ján. s. k. eskütt mind kiküldött foglaló bírók. 3)

1) Mint hogy a' közalapítványi jószágoknak f. 1842. évi november hófúl

kezdve hat egymásután kevetkező esztendőre leendő haszonbérbe kiadása végett f. évi augustus hó 29 napján Budán a' nagyméltóságú kir. helytartói egyházi biztosság előtt tartatott nyilvános árverésen némelly jószágok kibérletlenül maradtak — a' nm. k. m. hntanács f. e. aug. 30kán 33493 sz. a. kelt kegyes végzése szerint azok, nevezetesen:

- Horvátországban keblezett Preszeka, Vukovina, Svetice, és Ivanecz helységek ujonnan, haszonbérbe kiadás végett folyó évi october hó 5én a' Zágrábi közalapítványi fiókpénztár iróházában tartandó nyilvános árverésre; a' többiek pedig u. m. t. n. Hevesmegyében Vörösmarth — Pestmegyében Bottyán — Zalamegyében Nyavalyád — Nyitra megyében Elefánt urad. sz. János elefánti puszt Alsó és Felső elefánti részjavak ugy Geffalui puszta, Mankócz helység és Kolon nevezetű részlet nem külömben Kolos urad. Trencsénmegyében Szkaikai uradalomhoz tartozó hason nevű puszta és Apátfalu, Liboresa, Ujcszód, Zliechov helységek.

Végre Sárosmegyében Boroszló és Alsó-Mérk jószágok folyó 1842ik évi october 3dik napján Budán ismét a' nmlgu egyházi biztosság előtt tartandó újabb árverésre bocsáttnak.

azon hozzáadással: hogy a' magyar honban fekvő jószágokra nézve fizetendő pénzbeli ajánlatok irásba foglalva is elfogadtnak.

A' szerződési feltételekről és a' jószágokat kiegészítő részjavak minőségéről mind a' királyi helytartói számvevői hivataltól, mind az illető kerületi gazdasági igazgató hivatalból bővebb felvilágosítást kaphatni. 3)

Haszonbérlet.

1) Folyó hó 22én, nem pedig, mint hirdetve volt — 29kén, t. n. Hevesmegyében keblezett curialis Pusztá-Monostor helységében a' közös korecsma 's mészárszék hozzá tartozó legelővel, árverés útján, száztó 10 fnyi bánatpénz előre leendő letétele mellett f. e. sz. Mihály napjától kezdve három egymást követő évre haszonbérbe adatnak. — A' bérleti kívánók elegendő bánatpénzzel ellátva, az érinett hátnapra 's helyre ezennel illendően meghivatnak. — Kelt P.-Monostoron 1842. Sept. 8án. A' helybeli igazgatóság által. 2)

3)

Budapesti Lánchid.

Miután a' budapesti lánchidhoz megkivántató főépítészerekből a' fa majd egészen, a' könek pedig nagy része megszerezetett már; a' munka továbbá mind a' négy ponton, ugy mint a' pesti oldalon a' hidfőnek és folyam-oszlopnak az ott készen levő két zárgátban, a' budai részen pedig a' két zárgátuak építése lehető legnagyobb serénységgel foly: a' t. cz. részvényesek ezennel felszólíttatnak, hogy a' második fizetésrészt, száztól huszával, azaz 100 pgő forintot egyegy részvénytől, Pesten a' lánchid-építési hivatalban, (fel-Dunator, 25ik sz. alatti ház, 2ik emelet) legfeljebb folyó évi november 15ő napjáig letenni ne terheltessenek, magokkal hozván vagy beküldvén, a' fizetés feljegyezhetése végett, részvényleveleiket. Az ekkép lefizetendő summától az 5^o kamat ugyan a' fenemlített fizetési határnaptól fog számíttatni, Pest, september 1jén 1842.

Budapesti Lánchid építési választmány.

3)